

نام و نام خانوادگی: .....
پایه و رشته: نهم
نام پدر: .....
شماره داوطلب: .....

اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
مدیریت منطقه ۱۲

دبیرستان دوره اول پسرانه
امتحانات پایان ترم اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۵

نام درس: فارسی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۴/۱۰/۱۹
ساعت امتحان: ۸
مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

نمره به عدد:	نمره به حروف:	امضاء دبیر:
--------------	---------------	-------------

بارم	الف) بیان معنی شعر و نثر
------	--------------------------

بیت ها و عبارات های زیر را به فارسی روان بازنویسی کنید:

۱. به بینندگان، آفریننده را / نبینی، مرنجان دو بیننده را (۱ نمره)

۲. که تواند که دهد میوه الوان از چوب؟ / یا که داند که برآرد گل صدبرگ از خار (۱ نمره)

۳. هان مشونومید! چون واقف نه ای از سَرغیب / باشد اندر پرده، بازی های پنهان، غم مخور (۱ نمره)

۴. اگر مردم را با گوهر اصل، گوهر هنر نباشد، صحبت هیچ کس را به کار نیاید. (۱ نمره)

۵. به چشم بصیرت به خود درنگر / تو را تادر آیینه، زنگار نیست. (۵/۰ نمره)

۶. بدان که هر چه در وجود است، همه صنع خدای تعالی است. (۵/۰ نمره)

۷. آینه، چون نقش تو بنود راست / خود شکن آیینه شکستن خطاست. (۵/۰ نمره)

۸. در تن رنجورش، رمقی باقی نمانده بود. (۵/۰ نمره)

ب) شناخت و معنی واژه

قسمت های مشخص شده را معنی کنید:

۱. چه بسیارند کسانی که لاف دوستی می زنند.

۲. در محاوراتی که به حضور اومیان دو کس رود، خوض ننماید.

۳. جمله خراسان را به فرمان خویش در آوردم.

۴. حافظ، فرزانه ای است با اندیشه های عمیق عرفانی.

۵. در موسم کهنسالی و فرتوتی، کار ایام جوانی پیشه کرده ای.

۶. تنهایی، یکی از سنگین ترین مصائب است.

۷. دریغ است ایران که ویران شود / کنام پلنگان و شیران شود.

۸. اگر خواهی به درجه مورچه قناعت کنی، می باش.

ج) درک متن

با توجه به متن، به سؤالات پاسخ دهید:

متن اول

« روزی پیرما، با جمعی از همراهان به در آسیابی رسید. افسار اسب کشید و ساعتی درنگ کرد؛ پس به همراهان گفت: « می دانید که این آسیاب چه می گوید؟ می گوید: معرفت این است که من در آنم. گرد خویش می گردم و پیوسته در خود سفر می کنم، تا هرچه نباید، از خود دور گردانم.»

۱. درباره مفهوم « پیر » در ادبیات عرفانی، توضیح دهید. (۱ نمره)

۲. حکایت بر محور کدام آرایه ادبی جلو می رود؟ آن را توضیح دهید. (۵/۰ نمره)

۳. اصطلاح « معرفت » را توضیح دهید. (۵/۰ نمره)

۴. « در خود سفر کردن » به چه معناست؟ (۵/۰ نمره)

متن دوم

« آدمی باید که بسیار نگوید و سخن دیگری به سخن خود قطع نکند. اگر سؤال از جماعتی کنند که او داخل در آن جماعت بود، بر ایشان سبقت ننماید و اگر کسی به جواب مشغول شود، او بر بهتر جوابی از آن قادر بود، صبر کند تا آن سخن تمام شود.»

۱. نویسنده مخاطبش را به چه چیزی دعوت می کند؟ (۵/۰ نمره)

۲. قسمت های مشخص شده را توضیح دهید. (۱ نمره)

د) دانش های زبانی و ادبی

۱. از مصدر « نوشتن » یک فعل مضارع اخباری در صیغه اول شخص جمع و یک فعل گذشته نقلی در صیغه سوم شخص مفرد، بسازید. (۱ نمره)

۲. کدام آرایه ادبی در بیت زیر به کار رفته است؟ (۵/۰ نمره)

« که باشد زهر بد نگهدارتان / همه نیک نامی بود یارتان

۳. معمولاً شاعران در پایان شعر، نام شعری خود را می آورند، به این نام ..... می گویند. (۲۵/۰ نمره)

۴. کلمه مناسب را انتخاب کنید:

کشور ما، ..... از هر کشور دیگری است. (اصیل، اصیل تر، اصیلترین) (۲۵/۰ نمره)

۴

۳

نام و نام خانوادگی: .....
پایه و رشته: نهم
نام پدر: .....
شماره داوطلب: .....

اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
مدیریت منطقه ۱۲
دیپارتمان دوره اول پسرانه
امتحانات پایان ترم اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۵

نام درس: فارسی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۴/۱۰/۱۹
ساعت امتحان: ۸
مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

	<p>۵. هسته و وابسته را در گروه اسمی زیر مشخص کنید: (۵/۰ نمره) فلان کتاب را می گویم.</p> <p>۶. «اخلاق ناصری» نوشته کیست و موضوع آن چیست؟ (۵/۰ نمره)</p>
	<p>ه) خود ارزیابی</p>
۳	<p>۱. بیت «غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ / هرگز نکند دُرّ گرانمایه به چنگ»، چه ارتباطی با بیت زیر از حافظ دارد؟ (۵/۰ نمره) «در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم / سرزنش ها گر کند خار مگیلان، غم مخور»</p> <p>۲. چرا باید از معاشرت با همنشین بد، پرهیز کرد؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>۳. دو ویژگی مشترک آئینه و دوست را بیان کنید. (۵/۰ نمره)</p> <p>۴. عبارت «هر یکی را آن چه به کار باید، داد» را توضیح دهید. (۵/۰ نمره)</p> <p>۵. هنگام سخن گفتن دیگران، به چه نکاتی باید توجه کرد؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>۶. چرا میهن را به مادر تشبیه می کنند؟ (۵/۰ نمره)</p>
	<p>و) حفظ شعر</p>
۲	<p>۱. جاهای خالی را کامل کنید: (۱/۵ نمره) - هر که در او جوهر دانایی است / ..... - کودکی از جمله ..... / رفت برون با دو سه ..... - ..... / بهتر از آن دوست که نادان بود</p> <p>۲. گزینه صحیح را انتخاب کنید: (۵/۰ نمره) - شد نفس آن دو سه ..... او / تنگ تر از ..... حال او</p> <p>الف) همسال / حادثه ب) همسال / واقعه ج) همراه / واقعه د) همراه / حادثه</p>

نام و نام خانوادگی: .....

پایه و رشته: نهم

نام پدر: .....

شماره داوطلب: .....

اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران

مدیریت منطقه ۱۲

دبیرستان دوره اول پسرانه

امتحانات پایان ترم اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۵

نام درس: فارسی

تاریخ امتحان: ۱۳۹۴/۱۰/۱۹

ساعت امتحان: ۸

مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

نمره به عدد:	نمره به حروف:	امضاء دبیر:
--------------	---------------	-------------

الف) بیان معنی شعر و نثر

بیت ها و عبارت های زیر را به فارسی روان بازنویسی کنید:

۱. به بینندگان، آفریننده را / نبینی، مرنجان دو بیننده را (۱ نمره) با دو چشم نمی توانی خدا را ببینی / پس چشم هایت را آزار نده.
۲. که تواند که دهد میوه الوان از چوب؟ / یا که داند که بر آرد گل صدبرگ از خار (۱ نمره)
کسی نمی تواند از یک تکه چوب، میوه های رنگارنگ پدید آورد / و کسی جز خدا قادر نیست از میان خار، گل صد برگ پدید آورد.
۳. هان مشونومید! چون واقف نه ای از سرغیب / باشد اندر پرده، بازی های پنهان، غم مخور (۱ نمره)
نا امید نشو! چون از اسرار غیبی بی خبر هستی؛ زیرا اتفاقات پنهانی بسیاری هست که هیچ کس از آن آگاه نیست.
۴. اگر مردم را با گوهر اصل، گوهر هنر نباشد، صحبت هیچ کس را به کار نیاید. (۱ نمره)
اگر انسان همراه با اصالت خانوادگی خود، دارای فضیلت نباشد، به درد دوستی با کسی نمی خورد.
۵. به چشم بصیرت به خود درنگر / تو را تادر آینه، زنگار نیست. (۵+ نمره)
تا آینه دلت تیرگی به خود نگرفته، از روی روشن بینی به وجود خود نگاه کن و بیندیش.
۶. بدان که هر چه در وجود است، همه صنع خدای تعالی است. (۵+ نمره)
بدان که هر چه در عالم هستی است، همه آفریده خدای بلند مرتبه است.
۷. آینه، چون نقش تو بنود راست / خود شکن آینه شکستن خطاست. (۵+ نمره)
هنگامی که آینه تصویر واقعی تو را به تو نشان داد، خودت را بشکن و تغییر بده و نه آینه را.
۸. در تن رنجورش، رمقی باقی نمانده بود. (۵+ نمره) در تن بیمارش توانی باقی نمانده بود.

ب) شناخت و معنی واژه

قسمت های مشخص شده را معنی کنید:

۱. چه بسیارند کسانی که لاف دوستی می زنند. ادعا
۲. در محاوراتی که به حضور اومیان دو کس رود، خوض ننماید. عمیق شدن
۳. جمله خراسان را به فرمان خویش در آوردم. همه
۴. حافظ، فرزانه ای است با اندیشه های عمیق عرفانی. دانشمند
۵. در موسم کهنسالی و فرتوتی، کار ایام جوانی پیشه کرده ای. هنگام
۶. تنهایی، یکی از سنگین ترین مصائب است. دشواری ها
۷. دریغ است ایران که ویران شود / کنام پلنگان و شیران شود. محل زندگی
۸. اگر خواهی به درجه مورچه قناعت کنی، می باش. خرسندی به مقدار کم

ج) درک متن

با توجه به متن، به سؤالات پاسخ دهید:

متن اول

« روزی پیرما، با جمعی از همراهان به در آسیابی رسید. افسار اسب کشید و ساعتی درنگ کرد؛ پس به همراهان گفت: « می دانید که این آسیاب چه می گوید؟ می گوید: معرفت این است که من در آنم. گرد خویش می گردم و پیوسته در خود سفر می کنم، تا هرچه نباید، از خود دور گردانم.»

۱. درباره مفهوم « پیر » در ادبیات عرفانی، توضیح دهید. (۱ نمره) پیر یا مرشد در ادبیات عرفانی به کسی گفته می شود که سالک را در راه رسیدن به درجات بالای عرفانی راهنمایی و همراهی می کنند. بسیاری از عارفان مثل عین القضات و مولوی و... معتقدند که وجود پیر از واجبات است.

۲. حکایت بر محور کدام آرایه ادبی جلو می رود؟ آن را توضیح دهید. (۵/۰ نمره) تمثیل. گردیدن آسیاب تمثیلی است از پویندن

انسان

۳. اصطلاح « معرفت » را توضیح دهید. (۵/۰ نمره) در عالم عرفان به معنی شناخت حق تعالی است.

۴. « در خود سفر کردن » به چه معناست؟ (۵/۰ نمره) در درون خود به کند و کاو پرداختن

متن دوم

« آدمی باید که بسیار نگوید و سخن دیگری به سخن خود قطع نکند. اگر سؤال از جماعتی کنند که او داخل در آن جماعت بود، بر ایشان سبقت ننماید و اگر کسی به جواب مشغول شود، او بر بهتر جوابی از آن قادر بود، صبر کند تا آن سخن تمام شود.»

۱. نویسنده مخاطبش را به چه چیزی دعوت می کند؟ (۵/۰ نمره) عجله نکردن در سخن گفتن

۲. قسمت های مشخص شده را توضیح دهید. (۱ نمره) بر آن ها پیشی نگیرد- توانایی جوابی بهتر داشته باشد.

د) دانش های زبانی و ادبی

۱. از مصدر « نوشتن » یک فعل مضارع اخباری در صیغه اول شخص جمع و یک فعل گذشته نقلی در صیغه سوم شخص مفرد، بسازید. (۱ نمره) می نویسیم- نوشته باشد

۲. کدام آرایه ادبی در بیت زیر به کار رفته است؟ (۵/۰ نمره)

« که باشد زهر بد نگهدارتان / همه نیک نامی بود یارتان تضاد

۳. معمولاً شاعران در پایان شعر، نام شعری خود را می آورند، به این نام ..... می گویند. (۲۵/۰ نمره) تخلص

۴. کلمه مناسب را انتخاب کنید:

کشور ما، ..... از هر کشور دیگری است. (اصیل، اصیل تر، اصیلترین) (۲۵/۰ نمره) اصیل تر

۵. هسته و وابسته را در گروه اسمی زیر مشخص کنید: (۵/۰ نمره)

فلان کتاب را می گویم. کتاب: هسته فلان: وابسته

۶. « اخلاق ناصری » نوشته کیست و موضوع آن چیست؟ (۵/۰ نمره)

خواججه نصیر طوسی. سخنان افلاطون و ارسطو را در حکمت عملی بررسی کرده است.

نام و نام خانوادگی: .....

پایه و رشته: نهم

نام پدر: .....

شماره داوطلب: .....

اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران

مدیریت منطقه ۱۲

دبیرستان دوره اول پسرانه

امتحانات پایان ترم اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۵

نام درس: فارسی

تاریخ امتحان: ۱۳۹۴/۱۰/۱۹

ساعت امتحان: ۸

مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

هـ) خود ارزیابی

۱. بیت « غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ / هرگز نکند دُرّ گرنامه به چنگ»، چه ارتباطی با بیت زیر از حافظ دارد؟ (۵/۰ نمره)
« در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم / سرزنش ها گر کند خار مگیلان، غم مخور»
در راه هدف، باید سختی ها را به جان خرید.
۲. چرا باید از معاشرت با همنشین بد، پرهیز کرد؟ (۵/۰ نمره) زیرا بر شخصیت ما تأثیر سوء می گذارد.
۳. دو ویژگی مشترک آئینه و دوست را بیان کنید. (۵/۰ نمره) هر دو هم خوبی ها و هم بدی ها را نشان می دهند.
۴. عبارت « هر یکی را آن چه به کار باید، داد» را توضیح دهید. (۵/۰ نمره) به هر کدام آن چه را که لازم داشت داد.
۵. هنگام سخن گفتن دیگران، به چه نکاتی باید توجه کرد؟ (۵/۰ نمره) نباید وسط حرف دیگران وارد شویم و اگر خطاب سخن با ماست به دقت گوش دهیم و اگر نه، استراق سمع نکنیم.
۶. چرا میهن را به مادر تشبیه می کنند؟ (۵/۰ نمره) چون میهن مانند مادری است که همه ما در دامان لطف و مهربانی و نعمت های او بزرگ می شویم.

و) حفظ شعر

۱. جاهای خالی را کامل کنید: (۵/۱ نمره)
- هر که در او جوهر دانایی است / ..... بر همه چیزش توانایی است
- کودکی از جمله ..... / رفت برون با دو سه ..... آزادگان، هم زادگان
- ..... / بهتر از آن دوست که نادان بود دشمن دانا که غم جان بود
۲. گزینه صحیح را انتخاب کنید: (۵/۰ نمره)
- شد نفس آن دو سه ..... او / تنگ تر از ..... حال او
- الف) همسال / حادثه (ب) همسال / واقعه (ج) همراه / واقعه (د) همراه / حادثه